

Udarniško delo naše mladine

Meseca marca smo pričeli z delom v Žitari vesi. Videli smo potrebo, obnoviti prosvetni dom, ki so ga požgale leta 1945 fašistične horde. Kljub velikim težavam in zaprekam danes po treh mesecih lahko dokažemo, da se je slika v Žitari vesi popolnoma spremenila. Odstranili smo poškodovane zidove, pripravili pesek in kamenje za gradnjo, navozili in ogasili apno ter deloma zbrali tudi že les. Pred enim mesecem smo še premišljevali, kje naj dobimo potrebne količine lesa, toda danes nam tega že ni več treba. Naši slovenski kmetje so ga stavili na razpolago, tako da bo dom res last vsega slovenskega ljudstva na Koroškem.

Po vseh krajih, posebno v Podjuni, ležijo posekane smreke in pripravljen material za dom. Iz Pliberka smo že pripeljali prvi avto lesa v Žitaro ves. V Globasnici smo ravno pri obsekavanju lesa, kjer nam pomagata tudi dva strokovnjaka. V Železni Kapli in na Obirski čakajo na prevoz. Ravno tako nas čaka pripravljen les v Rožni dolini, ki ga pa bomo uporabili verjetno za obnovo prosvetnega doma v Podljubelju. S pripravami bomo omogočili, da se bo meseca junija pričelo z zidanjem, na katero se vsi prav posebno veselimo.

Do danes smo izvedli med drugim naslednja dela:

Prekopali in prevozili na razdaljo 560 m približno 250 m³ ruševin.

Prepeljali in raztovorili 15 vozov drobnega peska. Oštedili in zložili smo staro opeko in kamenje.

Skopali 4 metre dolgo in 3 metre globoko jamo za apno.

Navozili in ogasili 4.000 kg apna.

Navozili različni les.

Posekali 85 smrek itd.

Od marca pa do danes je delalo v Žitari vesi 215 mladincev in mladink. Podjuna in Rožna dolina sta bili najbolj aktivni, pa tudi ostali okraji so mnogo doprinesli s tem, da so skrbeli za prehrano in druge potrebe.

Veselo je v Žitari vesi

Prvi žarki pomladanskega sonca nas dvignejo z naših slavnatih ležišč, žvrgolenje številnih ptičkov nam naznanja nov delovni dan. V kuhinji nam postreže naša kuharica Micka z ogromno skledo žgancev in dobro pripravljeno juho. Ker ima ona dobre in skrbne oči, takoj opazi, da tov. Franciju nekaj ne ugaja.

»No Franci, ali si se slabo naspal?« vpraša Micka.

»To ne, toda želodec nekaj ni v redu,« odgovori Franci in vidi se, da mu je precej sitno.

Micki je takoj jasno, kaj manjka Francetovemu želodcu in mu razloži težki prehrabeni položaj, kar ohrablja tudi njega, da se poda z ostalimi v borbo za žgance in juho.

S pesmijo gremo po zajtrku na delo. Vsak se oprime dela, ki odgovarja njegovim fizičnim močem. Skupina tovaršev in tovarišice se poda s krampi in lopatami na odstranjevanje ruševin, druga skupina gre v gozd pripravljat les.

Enajst smrek že leži podrtih na tleh in kakor se vidi, je šlo prehitro, ker dvanaesta smreka noče na tla, obvisela je na drugih.

»Srečko, kaj pa zdaj?« zavpije Blaž preplašen.

Vsi obupano gledamo v smreko, ki visi v zraku in nobeden trenutno ni v stanju, da bi dal kakršnih koli koristnih navodil. Kmalu pa se znajde iznajdljivi Blaž, junaško zleze kot verveca na visečo smreko in ji odžaga vrh. On in Folti, ki mu je pri tem pomagal, bi kmalu bridko poplačala svoje junaštvo.

Ravno v tem trenutku pride tudi že Micka s kosilom. Bili smo že precej lačni in dobro nam tekne. Seveda hvalimo našo kuharico, kar se ji prav dobro dopade.

»Kaj pa delajo Rožanke in ostali tovariši?« jo vpraša Franci.

Micka pove, da se imajo prav dobro, vidimo se pa zvečer pri pevski vaji.

Hitro se najemo, potem pa spet na delo. Poderemo še nekaj smrek, odstranimo veje, da se lahko odpravijo na

gradilišče. Ko se zmračí, odidemo v vas. Po večerji ostanemo še vsi skupaj in težko pričakujemo pevovodjo. Ker ga še ni, predlaga tov. Kori, da vsak napiše kratak dopis za »Mlado Koroško«. Vsi se lotimo dela, seveda gre precej težavno, ker ne obvladamo pravilne slovenščine. Ampak nič ne de, kar se v šoli nismo imeli priložnosti učiti, bomo zdaj sami nadoknadili in se pridno učili. Ne bomo gradili samo prosvetne domove, temveč tudi nas same.

Na gradnji kulturno-prosvetnega doma v Žitari vesi

Naša mladina na sestankih

Po vsej Slovenski Koroški se zbirajo naši mladinci in mladinke na svojih sestankih, kjer se pogovarjajo o vseh organizacijskih vprašanjih. Na teh sestankih poročajo o svojem delu in o svojih uspehih ter sprejemajo nove naloge.

V nedeljo dopoldne se je zbrala mladina iz St. Janža in okolice na svojem občinskem sestanku. Obravnavali so vsa važna vprašanja, na tem sestanku pa so tudi sklenili, da bodo pričeli s skupnim učenjem pismene slovenščine. Avstrijske oblasti so že v prvi republiki onemogočale pouk slovenskega jezika. Z nacistično germanizacijo so skušali odtujiti našo mladino svojemu lastnemu narodu. Višek potujčevanja pa so dosegli v nacistični dobi, ko so skušali odpraviti slovensko govornico tudi iz družin, ne samo iz šole in cerkve. Tako naša mladina ni imela in tudi danes nima možnosti, da bi se učila svojega materinskega jezika — slovenščine. Seveda so dosegli posamezni samouki prav lepe uspehe, zato bo naša mladina zdaj z veliko požrtvovalnostjo pričela s skupnim učenjem na svojih sestankih.

S svojega sestanka v St. Janžu je odposlala zbrana mladina protestno pismo britanski civilni upravi v Celovec, kjer pravi:

»Tovariš Karl Prušnik, bivši partizan — borec proti fašizmu in po zlomu Nemčije sekretar Pokrajinskega odbora OF za Slovensko Koroško, je bil 14. novembra 1947 postavljen pred britansko vojaško sodišče in obsojen na eno leto zapora zato, ker je govoril ob priložnosti odkritja spomenika 85 partizanov — svojih soborcev — v Velikovcu resnico. Kar je govoril tovariš Prušnik v Velikovcu, je bila resnica, ki se je s krivično obsodbo, z nepretrdnim nadaljevanjem starih groženj in z novimi grožnjami ter z napadi na svobodo koroških Slovencev le še bolj potrdila. Kljub številnim protestom in zahtevam slovenskega prebivalstva na Koroškem po iz-

pustitvi se nahaja tovariš Karl Prušnik še vedno v zaporu.

Mladina iz St. Janža v Rožu in okolice je zelo ogorčena nad takim ravnanjem zaveznikov, s katerimi se je tovariš Karel Prušnik skupno boril za uničenje fašizma in za boljšo bodočnost delovnega ljudstva sveta. Zato odločno zahtevamo njegovo takojšnjo izpustitev.

Mladina je poslala tudi pozdravno pismo tovarišu Gašperju, ki so ga pod-

pisali vsi tovariši in tovarišice in v katerem je rečeno:

»Mladina iz St. Janža in okolice, zbrana na svojem masovnem sestanku, Ti pošilja, dragi tovariš, borbene pozdrave.

Z ogorčenjem gleda naša mladina na krivične obsodbe naših tovarišev, kateri so nam bili voditelji v narodnoosvobodilni borbi in po vojni istotako na političnem področju. Ampak dragi tovariš Gašper, pot katero si nam začrtal Ti s svojimi partizani v narodnoosvobodilni borbi, po tej poti bomo hodili, pa če bi bila še tako težka. Hodili jo bomo, dokler ne bo dosežen naš cilj in to je priključitev k FLR Jugoslaviji, ker ta pot je edina, katera nas vodi v lepšo bodočnost.

Popoldne se je zbrala mladina iz St. Janža na preprostem fizikalnem prostoru ob Dravi, kamor jo je zvalil jasen in topel dan. Ni bilo prvih, da se je zbrala mladina iz St. Janža na tem prostoru, že večkrat je priredila fizikalne ure, kjer si je na svežem zraku in soncu krepila telo.

Tudi mladina iz Sel in bližnjih vasi se je zbrala na masovnem sestanku, s katerega je poslala protestno pismo britanski civilni upravi v Celovec, v katerem pravi med drugim:

»Mladina iz Sel, zbrana na masovnem sestanku dne 22. maja 1948, ostro protestira proti krivični obsodbi, ki jo je izreklo britansko vojaško sodišče v novembru 1947 nad tovarišem Karlom Prušnikom, prvobornim borec slovenskega ljudstva na Koroškem. Obsojen je bil na eno leto zapora zaradi govora, ki ga je imel ob priložnosti odkritja spomenika 85 padlim partizanom v St. Rupertu pri Velikovcu. Ta govor je upravičen, kajti res je, da se postavljajo pred sodišča slovenski partizani in antifašisti in res je, da se nam grozi s ponovno izselitvijo, smatramo tako ravnanje s strani zaveznikov, s katerimi se je boril leta in leta za uničenje fašizma, za popolnoma nedemokratično. Po tolikem protestiranju in zahtevanju slovenske mladine in ostalega antifašističnega ljudstva na Koroškem ter po jasno dokazani krivici pa trpi tov. Karel Prušnik še vedno za zidovi Karlauskoga zapora.

Ponovno zahtevamo takojšnjo izpustitev, ker skrajni čas bi bil, da se ugodil zahtevam vsega slovenskega in antifašističnega prebivalstva na Koroškem.

Rojstni dan maršala Tita

25. maj, rojstni dan maršala Tita, je postal praznik vseh jugoslovanskih narodov in praznik tudi nas koroških Slovencev in posebno slovenske mladine na Koroškem. Ob rojstnem dnevu največjega sinu jugoslovanskih narodov se izraža vsa toplota in ljubezen najširših delovnih množic za Tita, izraža se zavestno spoznanje najširših množic o odločilni vlogi Tita v dosedanjih borbah, uspehih in zmagah, kakor tudi globoka vera vanj za bodoče.

Ta veliki voditelj jugoslovanskih narodov — največji in najboljši sin svoje domovine, se je rodil v Hrvatskem Zagorju dne 25. maja 1892. leta.

Njegov oče je bil Hrvat, mati pa Slovenka. Starši so mu bili kmetje. Sam je pripovedoval beograjskim pionirjem, ki so prišli k njemu, da je doma živel revno in da je pasel krave, ko je bil še majhen, najraje pa se je igral s slovenskimi otroki, ki so živeli v njegovi bližini. Zelo rad se je igral z otroki. Njegov rojstni kraj Klanjec je siromašen, toda zelo lep.

Pozneje je postal kovinarski delavec. Sam je doživljal vse trpljenje, ki so ga morali prenašati jugoslovanski delavci. Zelo mu je bilo težko in vedno je želel, da bi prav vsi ljudje dobro živeli. Svoj narod je zelo ljubil in mu je hotel samo dobro.

Ko so pridrveli v Jugoslavijo sovraž-

niki — fašistični roparji, je tovariš Tito odšel v gozdove, začel zbirati okoli sebe najboljše in najpoštenje ljudi in pričel napadati roparske Nemce in Italijane, ki so hoteli zaslužiti jugoslovanske narode. Tovariš Tito je pozval vse poštene sinove Jugoslavije, da se naj bore proti okupatorju. In po vsej domovini so pričeli ustvarjati grupe partizanov, ki so s svojim bojem vzbujale strah in trepet pri fašistih.

Partizanske grupe pa so se vedno večale. Nastali so bataljoni, odredi, brigade in divizije. Iz malih partizanskih odredov je vzrasla mogočna zmagovita Jugoslovanska armada ki je pod vodstvom maršala Tita osvobodila prav vso domovino.

Tudi naš slovenski narod na Koroškem je nastopil pot težke borbe, borbe za osvoboditev in združitve z matičnim narodom. Naši partizani so se borili pod vodstvom maršala Tita proti fašizmu za svobodo Slovenske Koroške.

Ob priložnosti rojstnega dneva našega ljubljenega maršala Tita mu je poslala mladina Slovenske Koroške naslednjo brzojavko:

»Sprejmite, tov. maršal, naše iskrene čestitke in borbene pozdrave. Nadaljevali bomo svojo borbo do končne nacionalne in socialne osvoboditve našega ljudstva.

PIONIRJI IZ KRANJA NAM PIŠEJO

Pred kratkim smo sprejeli pismo, ki ga pišejo pionirji in pionirke Mladinskega doma »Franceta Prešerna« v Kranju pionirjem in pionirkam Slovenske Koroške. V svojem pismu pravijo naši mladi prijatelji iz Kranja:

»Dragi pionirji Slovenske Koroške!

Na našem pionirskem sestanku smo se zmenili, da Vam pišemo, kako živimo v Mladinskem domu »Franceta Prešerna« v Kranju. Tukaj smo večinoma same partizanske sirote. Preskrbljeni smo z vsem, kar rabimo. Vsaki dan hodimo v šolo in se pridno učimo. Po kosilu smo dve uri prosti ali pa imamo različne krožke. Tako preživimo vsaki dan.

V našem domu je 97 pionirjev in pionirk. Razdeljeni smo na štiri čete. Vse čete tekmujejo med seboj, katera bo prejela prehodno zastavico in katera bo najboljša v učenju, disciplini in čistoči. Pišite nam, kako se vi imate.

Tople pozdrave pionirjev in pionirk Mladinskega doma »Franceta Prešerna« v Kranju.

Iz tega pisma vidimo, kako živijo pionirji v svobodni domovini, kako pridno se učijo in se pripravljajo na velike naloge, ki jih bodo kot odrasli izpolnjevali pri izgradnji svoje domovine. Pionirji in pionirke, ki živijo v Mladinskem domu v Kranju, so večinoma partizanske sirote iz Primorske. V tem domu so našli vso oskrbo in ljubezen, v tem domu se počutijo srečni in zadovoljni, počutijo se kakor doma.

Naši pionirji in pionirke odgovarjajo svojim prijateljem v domovini:

Iščem „železno zaveso“!

Pod tem naslovom je priobčil Harry Stein, vodja delegacije Svetovne federacije demokratične mladine, ki je v zadnjem letu obiskala med drugim tudi Koroško, v avstralskem časopisu »Glas mladine« članek, v katerem pravi med drugim:

»V starih časih so iskali potniki zlato, danes pa imamo »ljubitelje«, ki iščejo nekaj drugega — neko železno zaveso.

Ko sem se peljal v Češkoslovaško in Jugoslavijo, sem mislil na to železno zaveso. Prepotoval sem te države, toda nikjer nisem mogel najti železne zaveso. Ponujali so mi zaveso za okna in odre, kolikokrat pa sem vprašal po železni zavesi, so mi odgovorili: »Na žalost, kaj takega mi nimamo.«

Toda našel sem res železno zaveso. Kje? V Avstriji.

Prvič sem jo videl, ko je zaprosila ameriška delegatka Grace Cohan pri ameriških oblasteh za potno dovoljenje izven Dunaja.

»Ostanite doma,« so ji svetovali, »Vi v ruski coni niste nič izgubili.«

Drugič smo odkrili železno zaveso na Koroškem. Pri angleških zasedbenih oblasteh smo zaprosili za dovoljenje za vožnjo v zaporno cono.

»Zelo nas je razveselilo vaše pismo in takoj smo se odločili, da vam v kratkem odgovorimo.

Pri nas še nimamo svojih lastnih Mladinskih domov, nimamo svojih lastnih šol, v katerih bi se učili naše materinščine — slovenskega jezika. Obiskujemo skoraj popolnoma nemške šole, samo par ur tedensko imamo slovenski pouk, v katerih pa ni mogoče, da bi se naučili slovenščine. Zato pa imamo po vseh krajih Slovenske Koroške pionirske sestanke, na katerih nas učijo starejši tovariši mladinci, kar nam v šoli nečemo nuditi. Na teh sestankih spoznavamo lepoto in globino slovenske besede in mlodoneče slovenske pesmi. Kar se naučimo na naših sestankih, ponesejo med ljudstvo, ko nastopamo na kulturnih prireditvah z igrami in petjem.

Na teh naših sestankih pa spoznavamo tudi veličino narodnoosvobodilne borbe jugoslovanskih narodov, ki so si že priborili svojo svobodo. Spoznavamo

Demokratična mladina napreduje

Svetovna federacija demokratične mladine, ki je bila ustanovljena po zadnji svetovni vojni, je popolnoma nova organizacija, ki povezuje v svojih vrstah mladino najrazličnejših političnih in verskih nazorov — socialiste, komuniste, katolike, protestante, delavce, kmete in študente, in sicer mladino vseh plemen in narodov ter jih vodi v skupni

pa tudi borbo našega slovenskega naroda na Koroškem, ki se še danes odločno bori za osvoboditev in priključitev k matični državi, novi Titovi Jugoslaviji. Usposabljam se v vstrajne borbe, da se bomo znali tudi mi najmlajši boriti za pravice našega naroda.

Naša pionirska organizacija nam nalaga že danes velike in častne naloge, ki jih z veseljem in požrtvovalnostjo izpolnjujemo, ker se zavedamo, da bomo samo z ostro borbo dosegli naš veliki cilj — popolno svobodo in boljše življenje v napredni demokratični Jugoslaviji.

Pošiljamo vam borbene in tovariške pozdrave ter vam želimo mnogo uspeha pri vašem učenju.

Za domovino, s Titom — naprej!

Pionirji in pionirke

Slovenske Koroške

borbi za njihove cilje. Njeno dosedanje praktično delo nam kaže, da se oblikuje vedno tesnejša povezava in mednarodna skupnost svetovne mladine.

Posebne zasluge pri utrditvi moči antifasistične mladine si je pridobila mladina Sovjetske zveze. S svojim nesebičnim delom in naporom pri obnovi in razvoju sovjetskega narodnega gospodarstva je napredni mladini vsega sveta za vzgled, kar se posebno kaže pri mladini novih demokratičnih držav. V Jugoslaviji in Albaniji se je združila mladina že v enotne mladinske organizacije, poljska, madžarska in češka mladina pa je sklenila, da se tudi združi v skupno mladinsko fronto ter tako podpira vlado pri načrtni obnovi države.

Tudi demokratična mladina Francije in Italije je dosegla velike uspehe. 500.000 članov šteje Zveza francoske republikanske mladine, več kot 1 milijon italijanske mladine je povezane v Mladinski front. Pred kratkim se je ustanovila v Italiji nova mladinska organizacija »Garibaldska prednja četa«, ki je prisegla, da se bo z vsemi svojimi močmi borila v Demokratični ljudski fronti za narodno neodvisnost in obnovo Italije. Resnično herojsko narodnoosvobodilno borbo pa vodi demokratična mladina Grčije in Španije, ki se bori proti krvavemu režimu fašističnih vlad.

Svobodna nemška mladina in Svobodna mladina Avstrije delata aktivno pri vzgoji mladine svoje države v duhu demokracije in prijateljstva med narodi.

Celo v Ameriki, trdnjavi imperalizma, narašča vpliv napredne mladine. Posebno aktivno sodelujejo napredne mladinske organizacije danes pri pripravah za volitve predsednika ter pridobivajo vedno več mladincev za kandidature Henry Wallace-a. V zad-

njem času so priredili ameriški študenti številne mitinge, stavke in zborovanja, na katerih so protestirali proti uvedbi vojaške obveznosti.

Tudi v južnoameriških deželah pričajo stavke študentov in številne demonstracije o aktivnosti demokratične mladine. Mladinska konferenca, ki bo v Mehiki, bo velikega pomena za vso mladino južno-ameriških dežel. Razveseljujejo tudi napredki, ki jih je dosegla demokratična mladina v kolonialnih in odvisnih deželah. Indonezijska mladinska Zveza, šteje danes že več kot dva milijona članov. Organizacije delavske in kmečke mladine ter študentov v Indiji, ki postajajo kljub preganjanju vedno močnejše, vodijo v skupni fronti borbo za politične svobode in pravice mladine. Več kot pol milijona mladincev se bori v vrstah demokratične mladine Viet-Nama za svobodo in narodno neodvisnost. Velikega pomena je bila konferenca mladine južnovzhodne Azije v Kalkuti, na kateri so sklenili združitev mladine teh dežel.

V zadnjem času so se vključile v Svetovno federacijo demokrat. mladinske organizacije Anglije, Avstralije, Brazilijske, Indije in nekaterih drugih dežel, tako da povezuje federacija danes 50 milijonov mladincev in mladink 60 dežel sveta v borbi proti reakciji in imperializmu, za svobodo in varnost narodov.

D. K.

BREZA

Tamle zunaj, kraj vasi
vitka brezica stoji.

Kadar veter zapihlja,
vsa se strese, vztrepetaj;
če se sonček nasmeji,
vsa v belini zablesti.

Tjakaj gremo, sestra, brat,
raja, pet in se igrati!

Pri mladih graditeljih Novega Beograda

Na tem velikem gradilišču bodo jugoslovanski narodi pokazali vsemu svetu svojo ustvarjalnost in svojo moč — tako je dejal pred dobrim mesecem dni minister zvezne vlade tov. Vlado Zečević mladinskim brigadam, ko so zasadile prve lopate in krampe, da izkopljejo temelje, sezidajo palače, uredijo vrtove ter spremenijo sedanjo pusto ravnico med Donavo in Savo, po kateri dviga veter oblake drobnega svišča, v najlepše mesto naše države.

Pokazati svetu ustvarjalnost in moč, zgraditi politično, gospodarsko in kulturno središče mlade države, to si je namreč zadala naša mladina, ki je gradila in se kalila pretekla leta na mladinskih progah, in mladina vseh naših ljudskih republik, ki odhaja letos prvič na velike mladinske akcije.

Na ravnini, na katero je bil še nedavno pogled s Kalemegdana pust in dolgočasen, so vstale čez noč lepo urejene barake — delovna mladinska ta-

borišča. Zadonele so pesmi dela in borbe in njihov odmev je poletel skupno z zakletvijo tisočev mladincev, ki hočejo zgraditi mesto tako lepo in v tako kratkem času, da bo v resnici odraz naše socialistične izgradnje — do belih grobnic Kalemegdana, kjer počivata heroja Lola Ribar in Ivo Milutinović. Z znojem ustvarja mladina na prostoru nekdanjega koncentracijskega taborišča to, za kar sta padla heroja in tisoči borcev. Z znojem, toda s smehom in pesmijo gradi mladina socializem.

Komandant prvega logarja, Gojko Pejović, zagorel mladinec, ostrega pogleda in odločnih potez, se sklanja v tesni sobici nad poslednjimi poročili iz gradilišča. Nikakor ni lahko biti komandant številnih brigad! Čeprav je delal že na progi Brčko — Banovići in Samac — Sarajevo, je vendar delo tukaj vse drugačno. Medtem ko so delali mladinci na progi predvsem na odkopu in

nasipu zemlje, je tu potrebnih tisoč raznovrstnih del. Te dni so začele brigade kopati prekop, ki bo spremenil polotok med Donavo in Savo v otok, večina brigad pa je zaposlenih pri kopanju temeljev za eno največjih zgradb v Jugoslaviji, za Predsedstvo vlade.

»Težko je,« pravi komandant, »ko nimamo potrebnih izkušenj ter je gradnja na tem terenu trd oreh, še za strokovnjake inženirje, a naša mladina se tudi dela tu ni ustrašila. Prekaljena v borbi in pri delu se je z vso silo zagnala na gradnjo. Tako so brigadirji Dragačevske brigade že v prvih desetih dneh postali udarna brigada, poleg te pa sta bili pohvaljeni še dve brigadi iz našega logarja.«

Zaradi raznovrstnih del so na gradilišču Novega Beograda ustanovili pet strokovnih brigad, iz katerih bodo izšli strokovnjaki zidarji, tesarji, mehaniki, kinooperaterji in drugi.

Delati in učiti se — vse je treba hitro in temeljito, da bo uresničen cilj mladih graditeljev — čez 15 let veliko belo mesto, Novi Beograd, z 250.000 prebivalci med Donavo in Savo.

Za enkrat je najtežje delo na gradilišču Predsedstva vlade in gradilišču ve-

likega reprezentativnega hotela. Tu zabijajo pilote ter izravnava tereno, na katerem bodo dograjene še letošnje leto ogromne palače. S plavajočimi stroji dvigajo mladinci stotine ton peska in prod iz dna Save in s tem materialom zasipavajo del struge. Ostale brigade pripravljajo opeko in drug gradbeni material za nadaljnje delo. Samo v desetih dneh od 19. do 29. aprila so brigadirji izkopali 2714 kub. metrov zemlje. Poleg tega so prenesli na gradilišče okrog 900 tisoč komadov opeke ter pripravili prav tako velike količine peska, kamenja, cementa in drugega.

Na gradilišču Novega Beograda pa ni prišla mladina le zato, da zgradi palače, ceste, prekope in vrtove. Več sto mladincev in mladink iz Srbije, Bosne in Makedonije, ki so prišli s prvo izmenjo, je še nepismenih. V prvem mesecu se je naučilo pisati in čitati 58 brigadirjev. V zadnjih dneh je prišlo na gradilišče 25 novih brigad, med njimi dve slovenski — Istrska in Pohorska.

Tu se utrjuje bratstvo, tu se krepijo vezi in to bratstvo med našimi narodi je veliko, lepo in trdno, kakršen bo tudi Novi Beograd!

Fizkulturno popoldne v Kapli

Toplo je sijalo sonce, lepo nedeljsko popoldne nas je zvabilo v naravo. Ni smo hoteli se et v sobi, preveč nas je vlekle na sonce, na zrak. Že par dni prej smo sklenili, da bomo priredili ob prvi priložnosti fizkulturno popoldne. V nedeljo se nam je zdel pravi čas za to in šli smo na športni prostor ob Dravi.

Za zgled nam je bila mladina iz Št. Janža, ki je že večkrat imela svoje fizkulture ure. Zbralo se nas je 10 mladincev in mladink ter osem pionirjev. Vzeli smo naše športno orodje, kar ga pač imamo: žogo, disk, bombe, tenis-žogo, kopje in rokavice za boksanje.

Najprej so starejši mladinci in mladinke igrali igro z žogo (Völkerball), pri kateri se je vsak igralec trudil, da bi zmagala njegova skupina. Igra je bila zelo zanimiva, ker sta bili obe skupini enako močni, nobena ni hotela podleči in ko smo nehali, je bila igra neodločena štiri proti štiri.

Med tem so igrali ostali tovariši nogomet in tudi pri tej igri, čeprav nismo imeli popolno število igralcev, je šlo trdo na trdo. Še pionirčki so se izkaza-

li kot dobri igralci in je postala igra tako še bolj zanimiva.

Po igri smo bili vsi precej utrujeni in smo napravili kratek počitek. Dolgo seveda nobeden ni zdržal v senci, preveč so nas vlekle ostale fizkulture igre. Pričeli smo z metanjem bombe, kopja, diska in tenisžoge. Te vaje so bile posebno zanimive, vsak posameznik je skušal doseči najboljše uspehe. Seveda so bili mladinci najboljše metači, toda mladinke so se prav dobro izkazale in celo pionirji niso hoteli zaostajati. Ko je prvi mladinec virgel žogo na 30 metrov daleč, jo je hotel drugi vreči še na daljšo razdaljo in tako se je razvila vesela in zanimiva tekma med posamezniki.

Ob koncu smo hoteli še boksati, toda ustrašili smo se temnih oblakov, ki so se zbrali nad nami. Poleg tega pa smo bili tudi že utrujeni ter lačni in smo se pripravili za odhod. Vsi smo bili zadovoljni z uspehi in smo si obljubili, da bomo šli večkrat na športni prostor in priredili lepo in zdravo fizkulturno popoldne.

L. H.

IVAN ANDREJEVIČ KRILOV

Vsi radi čitamo basni. V basnih mislijo in govore živali, rastline in mrtve reči, ko da bi bili ljudje. V basni se nam zdi vse verjetno, četudi vemo, da ni. Prav nič bi se ne začudili, če bi na

primer čitali, kako se je reka opekla na plamenu, ali kako se trska prehladila, ker je stala v vodi.

Zelo smo veseli, ko čitamo, kako se je lisica ponesrečil lov. Zadovoljni smo, ko nam basen pove, kako je dobil volk s kopitom po glavi, ko je hotel konja napasti in pojesti. Od srca se smejemo, ko čitamo, kako neumno modruje zabit osel. To so basni, kjer dobe svojo kazen tisti, ki jo zaslužijo.

A imamo tudi basni, pri katerih se ne moremo smejati, ampak podpremo

glavo z roko in se zamislimo ter postanemo žalostni. To so basni, v katerih trpe nedolžni. Rumene in bele ribice, ki jih preganja požrešna ščuka, se nam zasmilijo. Starega psa, ki so ga zapodili od hiše v mraz in sneg, bi najraje poklicali k sebi, da bi ostal pri nas do konca svojih dni...

Največ in najlepše basni je napisal ruski pisatelj Krilov. Njegove basni čitajo po vsem svetu.

Krilov je živel v Rusiji, ko niso smeli pisatelji pisati resnice o brezsrčnosti nasilnikov in trpljenju ljudstva. Kdor si je upal pisati o tem, tega so pregnali v Sibirijo v mraz in sneg. Iz Sibirijske se je le malokdo vrnil.

Krilov je ljubil svoj narod. Rad bi bil povedal vsemu svetu, kako trpi narod in kako krivični so tisti, ki narod zatirajo. A ni smel. Zato je začel pisati basni. Vse kar so delali ljudje v njegovi domovini, vse to je opisal tako, ko da delajo živali. Medved predstavlja zaspalega človeka, ki misli samo na jed in pijačo. Volk je grabežljiv, nenasitni mogočnej, ki odira siromaka. Lisica je podobna lažnivemu, licemerskemu priliznjencu. Sloni so slični dostojanstvenikom na visokih službah, ki nič ne delajo. Osel je enak bedakom, ki se mešajo v vsako reč, a ničesar ne znajo. Jate ribic — to je ubogo ljudstvo. Ribice preganjajo požrešne ščuke, kakor so ljudstvo preganjali uradniki in policaji, verni služabniki nasilnežev.

Ivan Andrejevič Krilov je umrl pred sto leti, njegove basni pa bodo živele večno.

Č. A. R. G. V. N. J. K

Ko je vladal v Turčiji Mahmud II., je prišel v njegovo deželo po vsem mestu znani čarovniški umetnik Bartolomej Basko. Njegova spretnost je žela toliko občudovanja med Turki, da je postal radoveden tudi mogočni sultan. In je velel, naj privedejo čarodeja k njemu, da pokaže, kaj zna.

Basko pride in prične kazati sultanu svoje spretnosti. Na zlatnik povezne kozarec, zamrmra nekaj latinskih besed in dvigne kozarec — zlatnik je izginil. Potem zmečka sultanov robec v roki, stisne pest, zamahne z roko in pokaže prazno dlan, z drugo roko pa potegne isti robček iz žepa nekega ministra. Nazadnje vzame iz kletke dvoje golobov. Eden je bel drugi je črn. Vzame nož in odseka obema goloboma glavo. Koj nato zamahne s palico in natakne črnemu golobu belo glavo a belemu črno. In glej! Goloba oživita in odletita na sultanove rame.

To zadnje je sultanu posebno všeč.

Dobre volje se nagne k nekemu stražniku in mu nekaj zašepeta na uho. Kma-

lu nato pripelje pred Basko dvoje sužnje — eden zamorec, drugi je belec.

Za obema pa stoji vojak z golim mečem v roki.

»Zdaj jima bo vojak odsekal glavi« se zakrohoče sultan, »a ti Basko, jima moraš zamenjati glavi. Vsem mojim dvorjanikom boš zamenjal glave! To bo smehal«

Čarodeja oblije pot od strahu, a se kmalu znajde ter odgovori: »Mogočni vladar! Moja čarobna palica je prirejena le za golobe. Dovolj mi tri dni, da se

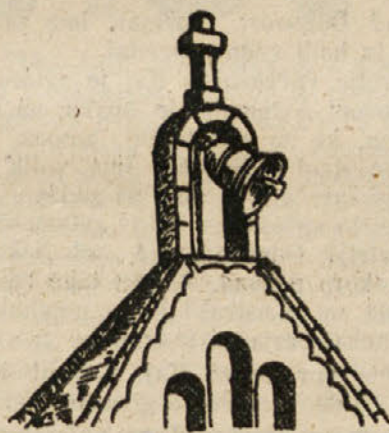
podam v samoto. Tam si bom izprosil od duhov, da mi prinesejo čarovniško palico tudi za ljudi.«

Sultana to sicer jezi, a končno le pristane. A zagrozi obenem, da bo dal Basko obglaviti, če se v treh dneh ne vrne.

Basko se oddahne in odide. A vrnil se ni nikoli več. Niso ga več našli, čeprav so ga iskali po vsej deželi. Posrečilo se mu je nemudoma pobrisati jo iz nevarne države.

MOLČEČI ZVON

Nekje za goro je žalosten svet s čudno pravljico o molčečem zvonu. Živel je cerkovnik v hribovski vasi in zvonil, da so vsi jokali. Težki časi so bili, svet se je preveč smejal. Harmoniko so rajši poslušali kot pridigo. Cerkovnik je bil pa božji mož. Zvonil je z vso svetostjo in je verjel, da ne v slabo. Res so

ljudje poslušali zvon bolj kot vse drugo.

Pa ne dolgo. V hribovsko vas so prišli tuji ljudje. Niso govorili po naše. Prinesli so bolezen, pijačo in slabo življenje. Zvon je pel zmeraj bolj žalostno, cerkovnik je postajal siv in truden. Ljudje niso več poslušali jutranjice in večernice. Sredi vasi je bila bela hiša. Tam so prodajali veselje in zabavo. Cerkovnik je molčal. Tepli bi ga, če bi govoril. Tudi ni razumel tujega jezika. Nazadnje so se še otroci umaknili zvonu. Takrat cerkovnik ni mogel več prestajati in je umrl. Tiho so ga pokopali.

Odkar pa je bil cerkovnik v zemlji, zvon ni hotel več zapeti. Vlekli so za vrv, šli v line, vse zastoj. Zvon ni zvonil, komaj včasih je nerodno zaškripal.

Nekaj časa so ga pustili, potem so se pa ujezili.

»To vendar ne gre, da bi bili brez zvona.«

Zbrala se je vas pred cerkvijo in so prišli tudi tuji, gosposki in črnolasi.

»Vrvi so napačne,« so premišljevali.

Privezali so druge, zvon se ni oglasil.

»Kembelj ne bije prav,« so rekli drugi in so ga šli popraviti. Zvon je še zmeraj molčal.

V vasi je živel dečko, pastirček, ki so ga vsi zaničevali. Prišel je mimo, nasmejal se je, prijel za vrv in zvon je čudovito zavriskal.

»Kako mu poje!« so se čudili ljudje. Tuji so pa razsodili: »To ni po postavit!«

Hoteli so ga prijeti, pa je zbežal v planino. Zavriskal je nad vasjo in izginil.

»Pridi!« so prosili ljudje.

»Pridem, ko bo ura. Ko tujcev ne bo več!« je povedal.

Zvon še molči. Jutri bo prišel pastir s planine, da bo zazvonil.

KAJUH:

Pogl. bimo boja struge

Ne eno, dvoje, troje, srec bi morali imeti, da ne bilo bi nam težko živeti, da mogli bi vso mržnjo razodeti, ki čutimo jo v prsih vreti zdaj, ko ni bratu brat več brat, ko sestra sestra je vlačuga in je izdajstvo kakor kuga... Zato upri, sodrug, oči v sodruga, preplivaj se še boja struga, naj izdajalska kri do vrha jo zalije, da se čolnarjem prej pristan odkrije.

NEMŠKI NI ZNAL

V Celovcu je bila huda zima in Celovčanom so se nosovi pordečili. Kot po navadi tudi tokrat ljudje niso nikjer dobili kožuhov. Če bi bila huda vročina, bi za vsakim voglom kdo ponujal kožuhe, tako pa so jim sredi najhujše zime ponujali slamnike. Ubogi meščani so se zatekli v molitvi k Bogu, da bi jim poslal še o pravem času kožuhov.

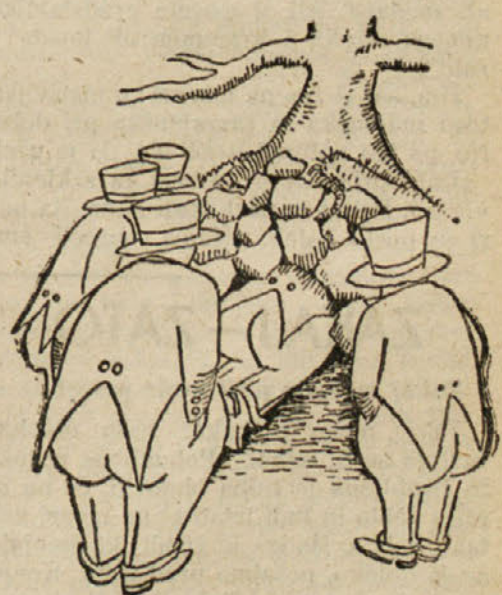
In so bili uslišani. V mesto je prikorail medved ves zavrt v kožuh. Kar trumoma so se drevili meščani za njim, da bi jim prodal kožuh ter jim jih preskrbel še več. Kožuharju ni bilo mar ubogih meščanov; šel je svojo pot in se končno skril v neko duplino.

Celovčani pa so pametni ljudje in so si mislili: kožuhar ni njihovega rodu in ne razume nemški. Naprosili so nato župana, ki je znal več jezikov, da se on pomeni s kosmatincem, češ, že njegova osebnost, posebno če spregovori z njim v njegovem domačem jeziku, omehči medveda, da bo pomagal ljudstvu. Župan je bil takoj pripravljen ponižati se in se pogajati s kožuharjem, čeprav je sam imel lep in topel kožuh in ni trpel mraza.

Prišel je z velikim spremstvom do dupline, v katero se je bil umaknil medved. Zaradi ljudstva je legel na mater zemljo, si pri tem pomazal lepo obleko in se skobacal v duplino. Dolgo je govoril s kožuharjem in molel noge iz dupline. Meščanom, ki so zmrazovali, je bilo pogajanje predolgo, pa so potegnili župana iz dupline. Kožuhov ni imel, a tudi povedati ni mogel, kako sta se po-

gajala in barantala s kožuharjem, ker iz votline ni prinesel glave.

Ljudje so se jezili, da more biti župan, ki govori več jezikov in nosi lep in topel kožuh, tako pozabljiv, da gro

brez glave od doma, kakor bi to bilo ljudstvu v prid. Drugi pa so trdili, da je glavo še imel, preden je lezel h kožuharju v votlino. Ker se niso mogli zediniti, so šli k materi županji vprašat, če je šel njen mož z glavo ali brez nje z njimi. »Počakajte, moram prej sama pogledati,« je rekla mati županja. Odgnila je posteljo, pogledala in rekla: »Jo je že s seboj vzel, doma je ni.«

Tako so bili zavoljo kožuhov še brez župana.

DVANAJST PALČKOV MALČKOV

Tedaj zeleno vejo v roke vzame bratec Maj:

»Juhejsa, juhaj, zdaj, oj zdaj grem jaz v svet prelep. Bom žvižgal in pel, s cvetjem bom drevje odel, pastirčkom piščalke majal, kmetiču bom njive zorall«

Zapiska bratec palček — malček Maj: Dudeldaj, dudeldaj, ves vesel po svetu hodi, sonce spremlja ga povsodi. Potem pa se domov prismeje, govori: »Tako na svetu je bilo za moje dni:

Račka pri izpitu

Naša račka je bila še prav majhna, ko je že morala hoditi v šolo. Učiteljica je bila njena mama. Ko je bilo šole konec, je morala račka delati izpit. Za ta praznik so se na dvorišču zbrali sami imenitni gostje: Gospod Kikiriki z gospo Kokodajs, učenjak Ia-ia z očali na nosu, teta Ga-ga, ki se je bila za ta dan

oblekla v posebno belo obleko, ob strani pa je prežal polizani Mijav-mijav, ki je zmirom sline požiral, kadar je pogledal našo račko.

Ko je Kikiriki trikrat zapel, se je izpit začel. Rački je srce utripalo. Prvo vprašanje: Kaj pomeni, če slišiš »cibe, cibec«? Račka odgovori: Tedaj moramo hitro leteti, naša gospodinja nam prinaša papico.

Drugo vprašanje: Kako se pozna rac-

man? Odgovor: Racman, ima zavihan rep in hodi vedno spredaj.

Tretje vprašanje: Kaj je avtomobil? Odgovor: Avtomobil je spaka na štirih nogah, ki ne zna hoditi, ampak samo drdra dr-dr. Spredaj ima velik nos, dvoje žarečih oči, diha pa zadaj.

Četrto vprašanje: Ali je avtomobil naš prijatelj? Odgovor: Ne, ne! Nekoč bi me skoro povozil. A sem tako zakričala, da se je ustrašil in jo popihal. Samo nekaj perja mi je izpulil.

Peto vprašanje: Kaj pomeni kokodajs? Odgovor: Polno gnezdo jajc!

Šesto vprašanje: Koga najbolj zebe? Odgovor: Našo gospodinjico, ker nima perja, ampak samo neke cunje. Zato jemlje v roko zdaj račko, zdaj pipiko, pa jo boža in otipava, da se malo pogreje. Včasih pa katero kar seboj vzame in tiste ne vidimo nikdar več.

Zadnje vprašanje: Kdo je med njimi najpametnejši? Tu je odgovor najtežji. Račka se ni upala nikomur zameriti, zato je molčala. Tedaj pa se je oglasil Ia-ia in rački ni bilo treba odgovoriti.

S tem je bil izpit končan. Račka je napravila izpit z odliko.

Zanimiv pogovor pri telefonu

Halo, tu je zdravnik Zdravič. Kdo me kliče?

Tu Greta Majer, mati Bogdana, ki ste ga že zdravili, tistega slabokrvnega dečka — saj se spominjate?

Seveda se spominjam. Pa kaj je z njim? Ali je obolel?

O, ne ne! Ampak ušel je!

Ušel? A jaz sem zdravnik! Ne lovim otrok, ampak jih zdravim. Telefonirajte na policijo!

Ne, ne! Poslušajte me! Vsa sem zmešana, pa žalostna! Bogdanček si je vtepel v glavo, da gre s tovariši na udarniško delo. Pomislite, na ulico trebit travo in odnašat smeti, kot delajo to pometalci ali smetarji. Ali si morete predstavljati mojega otroka s krampom ali lopato v roki?

Hm, saj si res ne morem predstavljati tega miljenčka in razvajenčka pri delu! No, pa kaj potem? Rekli ste, da je ušel.

Da! Sprla sva se in sem ga zaklenila v sobo. Pa mi je ušel skozi okno. Na mizi je pustil listek. »Mama, oprost, am-

pak mene je bilo sram gledati, kako snažijo moji tovariši našo ulico!« je napisal.

Torej ni ušel, temveč je šel delat.

Da, da, ušel je delat. In zdaj dela. Skozi okno ga vidim, kako dela. Klicata sem ga, naj se vrne domov, pa nočel! Srajco si je slekel, ves je opečen od sonca in znoj mu kar lije po licu, lasje so se mu že čisto prilepili na čelo.

Ali čujte, kaj naj jaz storim? Kaj želite? Ali hočete, da mu grem znojne kaplje brisat s čela, ali počesat skuštrano glavo?

Ne, ne, samo to mi povejte prosim, ali se ne bo prehladil, ali ne bo dobil pljučnice?

Kaj šel! Saj so trije zdravniki tam, kjer dela!

Trije? Ampak nobenega nisem videla!

Trije! Prvi je sonce, drugi zrak, tretji dobra volja in veselje.

Tako, pa srečno. Mene čakajo bolniki.

ZAKAJ — ZATO

Zakaj menjajo ptiči svoje perje?

Perje ptičev je kakor naša obleka: raztrga se in izrabi. Polomljena peresa in izrabljena je treba obnoviti, če ne bi ptiča zeblo in tudi letati bi ne mogel več tako dobro. Mnogo je živali, ki menjajo svojo obleko, posebno pred zimo. Konju zraste pozimi gosta dlaka, ki odpade poleti. Tudi psi menjajo jeseni svojo obleko z gostejšo, ki jih pozimi greje. Kače se golijo, raki slečejo svojo trdo obleko, ker bi drugače ne mogli rasti. Ptiči menjajo svojo pernatno obleko počasi, goli ne postanejo nikoli. Nekateri ptiči menjajo tudi svoja peresa na perutih

zelo hitro. Ko izgube svoja peresa na perutih, se skrijejo, dokler jim ne zraste nova. Tega pa ne delajo iz sramežljivosti, ampak ker ne morejo letati in se boje, da bi se ne mogli braniti pred sovražniki. Ker se ne morejo dvigniti v zrak, so brez moči kakor srnjak, ko izgubi svoje rožičke.

Zakaj privlačuje zemlja nase vse stvari?

Na to vprašanje ne ve še nihče pravega odgovora. Vemo le to, da bi bilo življenje na zemlji drugačno, če bi zemlja ne privlačevala vse stvari nase. Ako vržemo žogo v zrak, se žoga nekje v zraku ustavi, nato pa jo privleče spet nase. Žoga beži v zrak, dokler jo žene sila, ki je močnejša od zemeljske privlačnosti. Ta sila pa izgublja svojo moč zaradi privlačnosti zemlje in zaradi odpornosti zraka. Ko je ta sila enaka privlačnosti zemlje, se žoga ustavi, nato pa sili na-

vzdol, ker jo sila privlačnosti zemlje vleče dol. Ako bi privlačnosti zemlje ne bilo, bi žoga letela navzgor vedno počasneje zaradi upora v zraku. Končno bi se daleč v zraku ustavila in nikdar več bi se ne vrnila. Tudi mi bi obviseli v

zraku, ako bi skočili navzgor, ker bi ne bilo ničesar, kar bi nas potegnilo nazaj na zemljo. Privlačnost zemlje je velika skrivnost. Kadar bo človek odkril to skrivnost, jo bo morda znal izrabiti v svojo korist.

STRIC JOŽA SVOJIM PRIJATELJEM

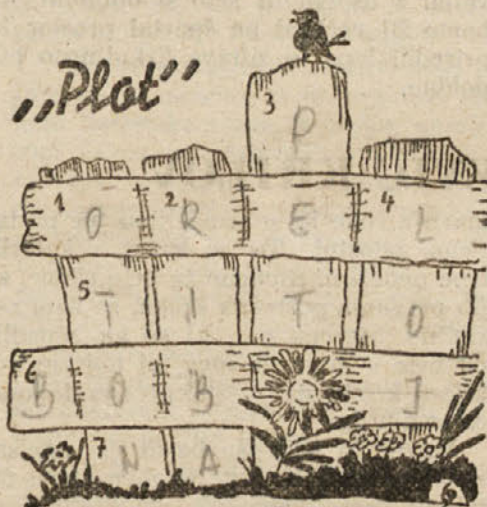
Pionirji in pionirke! Najprej se vam hočem zahvaliti za vsa pisma, ki sem jih sprejel od svojih mladih prijateljev. Vedno znova me obide veliko veselje, ko držim v roki pisemce, v katerem pripoveduje pionir ali pionirka iz svojega mladega življenja, kako se uči v šoli, kako hodi na pionirske sestanke, kjer se zbirajo vsi pionirji in se učijo slovenske igre in pesmi. Posebno pa me razveseli, ko mi pripovedujete o vaših prireditvah, z vami se veselim vaših uspehov in ponosen sem na vas. Zelo bi me veselilo, če bi se spet enkrat oglasili tudi drugi pionirji, ki zdaj že dalj časa niso več pisali svojem stricu Joži.

Moji prijatelji, kako ste preživeli lepi mesec maj? Gotovo ste se mnogo ve-

seliti zunaj v naravi na zraku in soncu. Saj je tudi težko ostati v sobi, ko zunaj sije toplo sonce, ko vse zeleni in se veseli prebujene narave. Kar pridno zaha-jaj na prosto, ker je to posebno za vas mlade ljudi velikega pomena za zdravje,

KRIŽANKA

Navpično:

1 Krstno ime največjega slovenskega pesnika; 2 živi v vodi; 3 število; 4 goveja mast.

Vodoravno:

1 Kraljevska ptica; 5 voditelj jugoslovanskih narodov; 6 jed (stročnica); 7 predlog.

Zdaj pa še nekaj besedice mladim prijateljem, ki so pisali posebno lepa pisemca.

Julka Zele, Dob pri Pliberku. Posebej se ti zahvaljujem za tvoje vrstice, ki so me prav posebno razveselile. Pišeš da ne veš, kaj bi pripovedovala stricu v svojem pismu. Draga Julka, vse lahko pišeš, kar ti leži na srcu, stric Joža bo imel za vsako še tako majhno stvar razumevanje in se bo prav prijateljsko pogovoril s teboj. Danes sprejmeš tudi lepo knjigo za tvojo rešitev uganke v zadnji številki »Mlade Koroške«, ki ti bo napravila gotovo veselje. Bodí srčno pozdravljena!

Franc Radovič, Kožentavra. Tudi tvoje pisemce sem sprejel, posebno pa me je razveselila tvoja slika. Ker ti zadnjič nič ni hotelo pasti v glavo, kakor pišeš, boš gotovo prihodnjič kaj več pisal. Stric Joža bo vesel vsake besedice. Sprejmi tople pozdrave!

Vse svoje mlade prijatelje pozdravlja še enkrat

stric Joža

SLIKE BREZ BESED

